

Utazás a világosságba

Utazás a világosságba! Vajon mire gondolunk, amikor ezt halljuk? Sokan sokféleképpen. Vannak, akiknek halálközeli élmények leírása jut eszükbe. Hosszú, sötét folyosón haladtam át - olvassuk visszatérően a beszámolókból - amikor egyszer csak nagy világosság és melegség ragyogott fel előttem. Tudtam, hogy ez Isten. Általában kellemes érzeteket kelt számukra ez a kép. Másoknak önmaguk megvilágosodását hívja elő ez a mondat. Az utazás a világosságba nem más, mondják, mint a megvilágosodás misztikus átélése, nem ritkán más tudatállapotban. A megváltozott tudatállapotot előidézhethet drogok használata éppen úgy, mint valamiféle meditációs technika alkalmazása. Sokak számára a világosságba való utazás, belépés zárt, rejtett, nem mindenki által elérhető ismeretek és tapasztalatok útján zajlik. Ezoterikus tanok, okkult tudományok, titkos beavatás - mind-mind a megvilágosodás reményében.

Utazás a világosságba - János, Jézus szeretett tanítványa, aki a legbensőségesebb kapcsolatban volt vele, szintén erről ír. Egy az előzőektől eltérő utat vázol fel saját tapasztalatai, meggyőződése alapján. Hiteles tanúnak tarthatjuk, hiszen 3 évet töltött Jézussal, aki azt állította magáról, hogy én vagyok a világ világossága. A Jánosi utazás a világosságba nem titkos, hanem nyilvános, nem egyes beavatottaknak, hanem mindenkinek szól, és nem egy alternatívaként jelenik meg sok más között, hanem kizárólagos igényű. Mindezeket túl az utazás szívében egy paradoxon áll. Lássuk hát, milyen utazásra hív bennünket, világosság keresőket ez a 2000 éves levélrészlet!

I. "Az Isten világosság..."

...mondja János. A világosság, bármi is legyen az, vonzó. Fényre szükségünk van, fény nélkül nincsen élet. A megvilágosodás pozitív és alapvető, mindent átjáró változást foglal magába, akármit is értsünk alatta. Legtöbbször önmagunk megvilágosodását várjuk. A fent említett módszerek, technikák arra épülnek, hogy a világosság bennünk van, magunkban keressük. Vagy ha rajtunk túli valóságról is van szó, az nem más, mint egy elv, egy erő, valamiféle energia. János azonban ennél továbbmegy, többet tud, és nem szégyelli ezt kimondani: Az Isten világosság. Nem az általunk "világosságnak" nevezett fogalmat azonosítja az "Isten" szóval, hanem azt mondja, hogy ha keresed az igaz világosságot, Istennel van dolgod. Nem pusztán egy elvvel, nem valamiféle erővel, nem kozmikus energiával, hanem az élő Istennel. A világosság személyes. A levél másik ehhez hasonló súlyú kijelentése, hogy az Isten szeretet. Az Isten világosság, az Isten szeretet. Az igazi fény, melegség, útmutatás, az alapvető változás a minket szerető személyes Isten! Milyen értelemben világosság az Isten?

Az ő természete, mondja Jézus barátja, hogy megmutatja, megismerteti önmagát. A világosság nem rejtőzködik, nem bújkál, hanem elérhetővé teszi magát. Persze ezzel nem állítja, hogy Istennek nincs joga alkalmanként hallgatni, vagy a hozzá tartozók életében egy-egy időszakban jelenlétét kevésbé érezhetővé tenni. De Isten alapvetően nem bújócskázik velünk. Nem úgy van, hogy amint közelebb kerülünk hozzá, gyorsan átlopakodik egy másik bokor mögé, nehogy megtaláljuk, rajta ne kapjuk. Isten világosság - és alapvetően felénk, teremtményei felé tart. Nyilvánvalóvá teszi magát az életünket körülvevő eseményekben. Leleplezi magát azzal, hogy szívünkbe helyezte az iránta való éhséget. Fellebbenti a fátylat önmagáról a teremtett világ egy-egy csodáján keresztül. Megszólal és megszólít embereket. Gondoskodik arról, hogy mindez megmaradjon - kezünkben a Biblia. *"Az Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség"* Kijelentette magát azzal, hogy Jézusban emberré lett, eljött közénk, olyan lett, mint közülünk bárki - kivéve, hogy nem volt benne sötétség. Isten nyilvánvalóvá tette önmagát, a világosságot számunkra.

Egy másik értelemben is jó elgondolkozni János kijelentésén. Isten világosság morális értelemben is. Ő igaz és tiszta, nincs benne sötétség, azaz mentes minden rossztól, minden

hamisságtól, minden bűntől. Miközben egyre népszerűbb ma az a filozófia, amely szerint minden rosszban van valami jó, és minden jóban van valami rossz, azaz abszolút rossz és abszolút jó nem létezik, János nem fél ezekben a kategóriákban beszélni Istenről. Ez viszont nem pusztán filozófiai, vagy teológiai kérdés számára, hiszen együtt élt ezzel az Istennel három évig. Ő látta, ismerte Jézust, és ennek bizonyosságában jelenti ki, Istenben semmi rossz, bűn, hiba, álnokság, erőszak, önzés, gyűlölet, hazugság nincs.

Isten világosság - és ha mi a világosságba utazunk, Istenhez közeledünk. Mit mond az útról mentorunk, aki maga is végigjárta ezt az utat?

II. Tévutak, amelyek csak látszólag vezetnek a világosságba

Eltévedni minden utazás alatt lehetséges. Ez akkor a legveszélyesebb, ha nem vesszük észre időben, nem tudjuk, hogy rossz úton járunk, ezért nem állunk meg, nem fordulunk vissza. János, azért, hogy megállítsa azokat, akik téves utakon haladnak és azt vélik, hogy a világosság felé közelednek, megvilágítja ezeket az utakat.

Téves úton jár az, aki azt véli, hogy mindennapos cselekedetei függetlenek a világosság keresésétől: *"Ha azt mondjuk, közösségünk van vele, és a sötétségben járunk, akkor hazudunk..."* Nincs közössége Istennel, a világossággal annak, aki a sötétségben jár. Ma sokan elválasztják Isten keresését és a vele való közösséget az erkölcsi kérdésektől. Az egyik a lelki, spirituális keresés, a másik a mindennapos, anyagi, fizikai dolgok területe. Az egyik oldalon Istenre vársz, hogy találkozz vele végre, a másik oldalon nem vagy hajlandó változtatni azon, amiről szíved mélyén tudod, hogy rossz - azaz sötétség. A "sötétségben járás" nem alkalmi botlásokat jelent, hanem Isten akaratának ellentmondó életgyakorlatot. Ebben a helyzetben, érezve az ellentmondást, de nem készen a változásra, ahhoz a módszerhez folyamodunk, hogy a sötétséget elkezdjük átcímkezni, megmagyarázni, világosságnak nevezni. A következő történet jó példa erre.

Riporter beszélget egy fiatal nővel, aki megszerzett magának egy férfit, akinek már négy gyermeke van, nem egy asszonytól. A beszélgetésből az derül ki, hogy a riporter szerint ez a hölgy nem hétköznapi valaki, hiszen volt bátorsága, hogy meghódítsa ezt a nehezen megnyerhető férfit, akivel együtt négy gyereket is bevállalt. Igazi rugalmassága és alkalmazkodóképessége végül abban mutatkozik meg, hogy a korábbi asszonyok közül is meghívott valakit egy ünnepi alkalomra, az az asszony azonban - talán kevésbé nyitott? - hallani sem akar erről. A riporter azt az érzést kelti, hogy a történet kulcsszereplője vagány, belevaló, nyitott, rugalmas, vállalkozókedvű. Erkölcsi aggályok fel sem merülnek. Tipikus mai történet, amiben jól tükröződik, hogyan kereszteljük át a sötétséget világossággá. Ézsaiás így ír erről az örök emberi manipulációról: *"Jaj azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz, és akik azt állítják, hogy a sötétség világosság, és a világosság sötétség; azt állítják, hogy a keserű édes, és az édes keserű."* (Ézs. 5.20)

A másik tévútról így ír János: *"Ha azt mondjuk, nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság."* Itt nem arról van szó, hogy az egyébként általunk tudott, érzett bűnökre úgy tekintünk, mint amelyek nem sok vizet zavarnak az Istennel való kapcsolatban, hanem arról, hogy azt mondjuk, az emberben nincs semmi sötétség. Ez is egy (tév)út a világossághoz: mi magunk vagyunk a világosság. Minden sötétség, azaz bűn csak illúzió, tudatlanság, a megvilágosodás hiánya. Az ember alapvetően, lényé legmélyén jó, csak nem tudja ezt. Esetleg a rossz környezet az, ami kárhoztatható. Nem az a baj, hogy az ember bűnös, hanem hogy büntudata van - mondják. Nem a bűn - Isten előtti - ténye, hanem annak bennünk történő lecsapódása a probléma. János erről annyit mond, hogy ezzel magunkat csaljuk meg. Aki ezt állítja, nem ismerte meg önmagát, de nem nézett szembe a XX. század kegyetlen és drámai történelmével, valamint napjaink eseményeivel sem.

Egy harmadik tévutat is megnevez az, aki arra hív, hogy vele együtt utazzunk a világosságba: *"Ha azt mondjuk, nem vétkeztünk (Károli), hazuggá tesszük őt."* Ezen a ponton János túlmegy az eddig mondottakon. Mondhatjuk azt, hogy igen, a bűn elválaszt Istentől, valamint azt is, hogy egyetértünk, az ember bűnös, miközben nem ismerjük el, hogy igenis mi is vétkeztünk, én is vétkeztem. Mert elveket még mindig könnyebb kimondani, mint személyes, egzisztenciális beismerést

tenni. Már pedig ha azt mondom, hogy nem vétkeztem, Istent teszem hazuggá, mert ő azt mondja, hogy nincs közöttünk olyan ember, aki ártatlan maradt volna, mindenki vétkezett.

János leleplezett néhány zsákutcát, amelyek azzal kecsegtetnek, hogy a világosságba vezetnek, de valójában félrevezetnek, ill. meghagynak a sötétségünkben. Nem könnyű ezzel szembesülnünk, de mondanivalója nem ér itt véget. Ha eddig elvezetett minket, engedjük, hogy tovább vezessen, és vele együtt érkezzünk meg a világosságba, Istenhez.

III. A paradoxon: ha megvalljuk sötétségünket elnyerjük a világosságot

János körbezárt bennünket. Az ember nem rázhatja le magáról, hogy sötétségben jár és nem mondhatja, hogy ez nem akadályozza a világosság felé vezető úton. Mi hát a megoldás? Hogyan tovább? *"Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő; megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól."* Minden az elismeréssel kezdődik. Ha elismerem, hogy Istennek igaza van, és tényleg tisztátalan vagyok; ha azonosulok azzal, ami szívemben lakik, és sötétségem nem takargatom - akkor egyszer csak valami nagyszerű történik. A sötétséget ismerjük fel abban a kettős értelemben, ahogyan Istenről, mint világosságról szoltunk! Egyik dimenziója, hogy bujósckázunk Istennek. Rejtőzködünk előle, nem akarjuk, hogy beleszóljon az életünkbe, még kevésbé, hogy ura legyen annak. Ez a sötétség egyik oldala, ami összefügg a másikkal: az Isten nélkül, akaratát semmibe vevő életben beszennyeztem magam. Erkölcsi értelemben is sötétségben vagyok; a titkaimmal, a hamisságokkal, a bűnökkel. Mindennek elismerése, beismerése nem más, mint hogy elhatározom: a világosságot választom, a világosságra jövök. Isten világosságába és a többi ember világosságába. Felszabadulok, bocsánatot nyerek, megtisztulok.

Ami velünk történik, annak előzménye is van, amely nélkül mindez lehetetlen és értelmetlen lenne. Jézus megbocsát, megtisztít és pártfogóként van jelen az Atya előtt. Ennek alapja azonban az, amit János így fogalmaz meg: *"mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért..."* Az engesztelés az alapja annak, hogy mi a világosságba, az Istennek való közösségbe "utazhatunk". Mi is ez valójában?

Korabeli vallásos szokások szerint a szeszélyes, ok nélkül haragvó isteneknek áldoztak fel állatokat, hogy kiengeszteljék őket, és ezzel elfordítsák magukról a balsorsot, ami mögött az istenek kénye-kedve szerinti haragja állt. Hogyan beszélhetünk ennek fényében arról, hogy Istent, aki a világosság, ki kell engesztelni? Mi az ő haragjának az oka? Nem valamiféle idejétmúlt, inkább a pogány istenekhez, semmint a világosság Istenéhez tartozó képzetek ezek? Azt kell mondanunk, hogy nem, sőt, a világosság Istenéhez való út lényegéhez, szívéhez jutottunk itt el.

Isten haragja nem a görög mitológiákból is ismert istenek szeszélyes dühe, vak és kiszámíthatatlan, gyakran féltékenységgel teli szenvedélye, hanem a szent és igaz igazságos haragja a sötétség cselekedetivel szemben. Másodszor, a engesztelés nem valami titokban átadott csúszópénz, amellyel megvesztegetjük az igazságosnak tűnő Istent, hanem a saját maga által tervezett és véghezvitt esemény, megszülött Fia, Jézus váltságáldozata a kereszten. Őt sújtotta Isten mindannyiunk bűnéért - állítja újra és újra a Biblia. A bűn, a sötétség elválaszt minket Istentől, a világosságtól, egészen addig, amíg valaki azt félre nem teszi az útból. Jézus nem pusztán az, aki kiengeszteli az Atyát azzal, hogy valamit felajánl engesztelésül, hanem ő maga az engesztelő áldozat a mi bűneinkért és az egész világ bűneiért. Az Atya jogos haragja és ítélete ő rajta volt, aki meghalt a kereszten. Ugyanakkor bennünket, akik elfogadjuk értünk való tettét, vére megtisztít minden gonoszságtól. Felment, megmos és képvisel az Atyánál.

Isten világosság. Közösségre hív minket önmagával. Szeretete ezt munkálja kezdettől fogva. János, mintegy mentorként, megmutatta az utat. Egy alternatív utat, amely kizárólagos. Egy paradox utat, amely nem világosságunkkal, hanem éppen sötétségünk elismerésével kezdődik. A kegyelem útját, amelyen nem mi erőlködünk, hanem ő cselekedtetett egyszer és mindenkorra. Az egyetlen utat, amely a világosságba vezet. ÁMEN!